

NOWY WIELKI EGZAMIN

Konflikt i pojednanie

Imię i nazwisko

Numer ucznia w dzienniku

Klasa

Instrukcja dla ucznia

- ✓ Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych stronach jest wydrukowanych 17 zadań.
- ✓ Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
- ✓ Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
- ✓ Rozwiązania zadań zapisuj bezpośrednio w teście. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kołkiem i zaznacz inną odpowiedź.
- ✓ Pisz czytelnie i starannie. Pomyłki przekreślaj.
- ✓ Na wykonanie wszystkich zadań masz 90 minut.

Powodzenia!

Lektury obowiązkowe dla klasy VII i VIII

- 1) Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*
- 2) Aleksander Fredro, *Zemsta*
- 3) Jan Kochanowski, wybór fraszek, pieśni i trenów, w tym tren I, V, VII i VIII
- 4) Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*
- 5) Ignacy Krasicki, *Żona modna*
- 6) Adam Mickiewicz, *Reduta Ordona*, *Śmierć Pułkownika*, *Świtezianka*, *Dziady* część II, wybrany utwór z cyklu *Sonety krymskie*, *Pan Tadeusz* (całość)
- 7) Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*
- 8) Henryk Sienkiewicz, *Quo vadis*, *Latarnik*
- 9) Juliusz Słowacki, *Balladyna*
- 10) Stefan Żeromski, *Szyfrowe prace*
- 11) Sławomir Mrożek, *Artysta*
- 12) Melchior Wańkowicz, *Ziele na kraterze* (fragmenty), *Tędy i owędy* (wybrany reportaż)

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania od 1. do 10.

Spójrzcie na tego grubasa!

Uczniowie pierwszych klas szkoły średniej potrafią być okrutni i my z pewnością byliśmy tacy dla Matta, chłopaka, który chodził do mojej klasy. Przedrzeźnialiśmy go, dokuczaliśmy mu i szydziliśmy z jego gabarytów. [...] Cierpiał, ponieważ zawsze był wybierany jako ostatni do drużyny koszykówki, baseballu czy piłki nożnej. Matt już na zawsze zapamięta niekończące się psoty i kawały, które mu robiliśmy. [...]

Pewnego dnia Matt siedział obok mnie na sali gimnastycznej. Ktoś popchnął go, a on upadł na mnie, mocno przygniatając mi stopę. Chłopak, który go pchnął, powiedział, że to wina Matta. Obserwowała nas cała klasa, więc musiałem jakoś zareagować. Mogłem zlekceważyć sytuację albo zacząć bić się z Mattem. Wybrałem walkę, aby mój wizerunek pozostał nienaruszony.

– No dalej, Matt! – krzyknąłem. – Walczmy!

Odpowiedział, że nie ma ochoty, ale napięcie panujące na sali zmusiło go do podjęcia walki bez względu na to, czy mu się to podobało, czy nie. Ruszył do mnie z pięściami. Nie był żadnym George'em Foremanem¹, więc jednym ciosem rozbiłem mu nos. Klasa oszalała. Wtedy wszedł nauczyciel wychowania fizycznego, zobaczył, że się bijemy, i wysłał nas na bieżnię.

Poszedł za nami z uśmiechem na ustach i powiedział:

– Chłopcy, chcę, żebyście przebiegli tę milę², trzymając się za ręce.

Sala zaryczała ze śmiechu. Byliśmy obaj niewiarygodnie zakłopotani, ale poszliśmy na bieżnię i zaczęliśmy biec, trzymając się za ręce.

Pamiętam, że w pewnym momencie spojrzałem na Matta. Z nosa kapłała mu krew, a nadmierna waga spowalniała jego bieg. Wtedy uderzyła mnie myśl, że Matt jest człowiekiem, który wcale tak bardzo się ode mnie nie różni. Popatrzyliśmy na siebie i zaczęliśmy się śmiać. W jednej chwili zostaliśmy dobrymi przyjaciółmi.

Gdy tak biegliśmy ręka w rękę, nie widziałem w nim już grubasa czy głupka. Był człowiekiem, którego wartości wewnętrzne wykraczały poza to, co było na zewnątrz. To zaskakujące, ilu rzeczy się nauczyłem, biegnąc z kimś za rękę zaledwie przez jedną milę.

Medard Laz, *Lekcja na całe życie*, [w:] Jack Canfield, Mark Hansen, Kimberly Kirberger, *Drugi balsam dla duszy nastolatka*, tł. Magdalena Hermanowska, Wydawnictwo Rebis, Poznań 2004, s. 234–235.

¹ George Edward Foreman – amerykański bokser, dwukrotny zawodowy mistrz świata wagi ciężkiej

² mila – w krajach anglosaskich jednostka długości równa 1,6 km

Zadanie 1. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Autor <i>Lekcji na całe życie</i> opowiada o wydarzeniu z pewnego dystansu czasowego i ujawnia wobec niego swoje stanowisko.	P	F
Narrator jest bohaterem utworu i należy do świata przedstawionego.	P	F

Zadanie 2. (0–1)

Wskaż wypowiedzenia zgodne z tekstem.

1.	Rówieśnicy dokuczali Mattowi z powodu jego niezdarności i lenistwa.
2.	Matt był agresywny i zdarzało się, że prowokował bójki.
3.	Sposób traktowania Matta przez klasę to przykład dyskryminacji.
4.	Tylko Matt był zawstydzony perspektywą wspólnego biegu z trzymaniem się za rękę.

Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Tylko wypowiedzenie 1. jest zgodne z tekstem.
- B. Tylko wypowiedzenie 2. jest zgodne z tekstem.
- C. Tylko wypowiedzenie 3. jest zgodne z tekstem.
- D. Tylko wypowiedzenia 3. i 4. są zgodne z tekstem.

Zadanie 3. (0–2)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe. Zacytuj fragment tekstu potwierdzający Twój wybór.

a)	Przystąpienie Matta do bójki było konsekwencją nacisku ze strony kolegów i koleżanek z klasy.	P	F

Fragment tekstu potwierdzający wybór:

b)	Matt z pewnością nigdy nie zapomni okrutnego traktowania przez rówieśników.	P	F

Fragment tekstu potwierdzający wybór:

Zadanie 4. (0–1)

W tekście czytamy: *To zadziwiające, ilu rzeczy się nauczyłem, biegnąc z kimś za rękę zaledwie przez jedną milę.* Wymień dwie rzeczy, które w czasie biegu zrozumiał narrator. Nie cytuj.

.....

.....

Zadanie 5. (0–1)

Czy jesteśmy, według Ciebie, społeczeństwem tolerancyjnym? Odpowiedz na pytanie i podaj jeden argument.

.....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wypowiedzenie *Spójrzcie na tego grubasa!*, które rozpoczyna cytowany tekst, ma na celu

- A. ukazanie emocji Matta.
- B. wskazanie na stosunek klasy do Matta.
- C. podkreślenie stosunku nauczycieli do Matta.
- D. podkreślenie skłonności rówieśników Matta do kompromisu.

Zadanie 7. (0–1)

Uzupełnij zdania. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

Eufemizmem zastępującym wyraz *grubas* jest określenie A/B. Antonim tego wyrazu to C/D.

- A. *tłuszcioch*
- B. *osoba puszysta*
- C. *pasibrzuch*
- D. *chudzielec*

Zadanie 8. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Wyraz, który nie jest synonimem słowa *zakłopotany*, to

- A. *zawstydzony*.
- B. *zażenowany*.
- C. *skrepowany*.
- D. *zuchwały*.

Zadanie 9. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Wyraz <i>mężczyzna</i> ma szerszy zakres znaczeniowy od wyrazu <i>nauczyciel</i> .	P	F
W wypowiedzeniu <i>Byliśmy obaj <u>niewiarygodnie</u> zakłopotani</i> podkreślony wyraz jest archaizmem.	P	F

Zadanie 10. (0–1)

Uzupełnij hasło w taki sposób, aby wskazany przez Ciebie związek frazeologiczny był zgodny z podanym objaśnieniem. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

..... – przyłapać kogoś na dokonywaniu przestępstwa, najczęściej kradzieży.

- A. Prowadzić kogoś za rękę
- B. Podnieść na kogoś rękę
- C. Złapać kogoś za rękę
- D. Podać komuś rękę

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania od 11. do 15.

Kto z nas nie pamięta wyzwisk, które padały z ust rówieśników na podwórku lub w piaskownicy? Dzieciarnia przeżywała na całego, budując zamki i tunele z piasku. A wygrywał w brutalnej walce ten, kto miał ostrzejszy język i potrafił zgrabnym powiedzonkiem zaskoczyć przeciwnika. Rodzice cierpliwie tłumaczyli nam, że to nieładna zabawa, a „kto się przeżywa, ten sam się tak nazywa”. Niestety, następnego dnia rytuał¹ walki na wyzwiska powracał w szkole i poza nią.

Z czasem ci, którzy się najbardziej przeżywali, zostawali najlepszymi kumplami, a z podwórkowego zonglowania wyzwiskami po prostu się wyrastało. Dziś dzięki infantylnym² mediom żerującym³ na naszych podwórkowych instynktach zbiorowo jako społeczeństwo dziecienniejemy i powracamy do podwórkowych rytuałów. Powracamy do świata wyzwisk. Niestety, wyzwiska dzisiejsze nie są nawet w najmniejszym ułamku szczere i prawdziwe. To tylko komercyjna szopka celem kupienia nas jako widza. Dawniej wyzwiska płynęły z serca. Dziś ludzie wyzywają się dla kasy.

Ćwiczenia z retoryki,
red. Maria Barłowska, Agnieszka Budzyńska-Daca, Maria Załęska,
Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2012, s. 196–197.

¹ rytuał – tu: zespół czynności, których częste powtarzanie tworzy dotyczący czegoś zwyczaj

² infantylny – dziecinny, niedojrzały

³ żerować – tu: wykorzystywać kogoś lub sytuację, w jakiej ktoś się znalazł

Zadanie 11. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Osoba mówiąca porusza zagadnienie przemocy językowej w mediach.	P	F
Osoba mówiąca przywołuje wspomnienia z dzieciństwa, aby udowodnić, że przemoc językowa dotyczy wyłącznie dzieci.	P	F

Zadanie 12. (0–1)

Oceń, które z podanych zdań jest fałszywe. Wybierz F przy zdaniu fałszywym.

1.	Wyzwiska podczas dziecięcych zabaw należały do podwórkowego rytuału.	F
2.	Nie zdarzało się, aby przeciwnik z podwórka został dobrym kolegą lub przyjacielem.	F
3.	Medialny świat wyzwisk w wypadku dorosłych to rodzaj fałszywej gry.	F

Zadanie 13. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych zdań. Wybierz P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub F – jeśli jest fałszywe.

Wypowiedzenie <i>Kto z nas nie pamięta wyzwisk, które padały z ust rówieśników na podwórku lub w piaskownicy?</i> , które rozpoczyna tekst, jest apostrofą.	P	F
Przywołany w drugim akapicie tekstu przykład dorosłych obrzucających się wyzwiskami jest potwierdzeniem tezy, że zbiorowo jako społeczeństwo dziecienniejemy i powracamy do podwórkowych rytuałów.	P	F

Zadanie 14. (0–2)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych. Następnie uzasadnij swój wybór, podając jedną cechę wskazanego stylu.

W tekście zostało zastosowane słownictwo charakterystyczne dla stylu

- A. publicystycznego.
- B. artystycznego.
- C. urzędowego.
- D. naukowego.

Uzasadnienie:

Zadanie 15. (0–1)

Uzupełnij zdanie. Wybierz właściwe odpowiedzi spośród podanych.

W wypowiedzeniu *Rodzice cierpliwie tłumaczyli nam* podkreślony wyraz pełni funkcję A/B i jest podrzędny do wyrazu C/D.

- A. przydawki
- B. okolicznika
- C. *tłumaczyli*
- D. *rodzice*

Zadanie 16. (0–3)

a) Podaj autora i tytuł utworu, z którego pochodzi poniższy fragment.

Jak łatwo może człowiek popsuć szczęście drugim
 W jednej chwili, a życiem nie naprawi długim!
 Jedno słowo Stolnika: jakżebyśmy byli
 Szczęśliwi! Kto wie, może dotąd byśmy żyli,
 Może i on przy swoim kochanym dziecięciu,
 Przy swojej pięknej Ewie, przy swym wdzięcznym zięciu
 Zestarzałby spokojny! może wnuki swoje
 Kołysałby! Teraz co? nas zgubił oboje,
 I sam... i to zabójstwo... i wszystkie następstwa
 Tej zbrodni, wszystkie moje biedy i przestępstwa!...
 Ja skarżyć nie mam prawa, ja jego morderca,
 Ja skarżyć nie mam prawa, przebaczam mu z serca,
 Ale i on...

Autor:

Tytuł:

b) Kto wypowiada te słowa?

.....

c) Jakie były skutki zranionych uczuć bohatera? Podaj dwa.

.....

.....

Zadanie 17. (0–20)

Przygotowujecie numer gazetki szkolnej poświęcony sposobom rozwiązywania klasowych konfliktów. Napisz artykuł pt. *Warto przebaczać*. Przywołaj przykład bohatera lektury obowiązkowej, który zrozumiał, że nienawiść i zemsta prowadzą do zguby. Twoja praca powinna liczyć przynajmniej 200 słów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

